

Lokale og overordnede tiltak etter alvorlig hendelse ved feil administrering av legemiddel

27.april 2023

Regional nettverkssamling legemiddelhåndtering

Hendelsen

- 29.11.18 skulle pasienten ha kveldsmedisin, inkludert Heminevrin mikstur.
- Sykepleier trekker opp 900 mg Heminevrin i sprøyte.
 - Dette gjør hun får at det skal være nøyaktig og fordi pasienten har hatt problemer med å svelge tablett(er) (der av også satt på mikstur)
- Når sykepleier kommer inn på rommet ønsker pasienten å vente med å ta sine kveldsmedisiner (heminevrin og Stilnoct tbl.)
- Medisinen settes igjen inne hos pasienten og etter avtale skulle studenten gå inn til pasienten å hjelpe han med å ta medisiner.
- Heminevrin blir gitt iv ca. kl. 22.20
- Pasienten begynner å miste bevisstheten ca. kl. 22.25/22.30, pasient slutter å puste og går i hjertestans.
- Stansalarm utløses og gjenoppliving iverksettes raskt.
- AHLR pågår i 80 min. før pasienten erklæres død kl. 23.49.

Student administrerte legemiddel alene

- Studenten som hadde gitt medisinen, var alene når hun administrerte legemidlet og fikk verken veiledning eller gjort dobbeltkontroll. Hun hadde blitt bedt av sykepleieren å gi medisinen som lå ferdig opptrukket i en sprøyte.
- Forordningsarket var ikke vedlagt og den ferdige opptrukne sprøyten var ikke merket, derfor kunne hun ikke se administreringsmåte.
- Hun hadde forstått det på beskjeden fra sykepleieren at det skulle gis intravenøst. Sykepleieren mente hun hadde gitt beskjed om at det skulle gis gjennom munnen ved å presisere at medisinen var en mikstur.

Lokale tiltak

Første tiltak

- Det ble først pålagt at miksturer/flytende legemidler som administreres peroralt, skal helles over i medisinfager.
- Så ble det forbudt for sykepleierstudenter å administrere legemidler uten tilsyn av sykepleier.

Studenter

- Antallet sykepleierstudenter som tas imot ble halvert på medisin 1.
 - Antall er kun økt med en i 2022/2023
- En «Vær varsom-plakat» ble hengt opp på medisinrommene til de to medisinpostene.
- Teksten er utarbeidet i samarbeid mellom høgskolen og sykehuset:
«Ved istandgjøring; å lese, forstå legens ordinering, klargjøre og regne ut doser, kontrollere og dokumentere. Ved utdeling; identifiser pasienten, observer inntak av legemiddel og ev. umiddelbare reaksjoner, dokumenter gitt legemiddeldose. Som student har du ikke selvstendig myndighet til å håndtere legemidler. Viktig: Rett pasient; - legemiddel; - dose; - måte; - tid. Helsepersonell-loven §4».

Mottak av sykepleierstudenter

Endret opplegget rundt mottak
av studenter i post.
De følges opp i to dager.

Introduksjonsdag for studenter Medisin 1

Dag 1

- 10.00 – 11.30: Velkommen! Omvisning på huset, parkeringsavtale, rutiner i avdeling, innlogging i DIPS.
- 11.30 – 12.00: Lunsj/pause
- 12.00 – 13.00: **Metavision** og NEWS
- 13.00: ID-kort
- 13.30 – 14.30: Kvalitetsportalen, e-læringskurs

Dag 2

- 09.00 – 10.00: Gjennomgang av lunge – og hjertesykdommer
- 10.15 – 11.00: PLO og Helseopplysninger (Innkost, kartlegging og behandlingsplan)
- 11.00 – 11.30: Lunsj
- 11.30 – 12.30: Gjennomgang av avdeling, brannvern, **ringesystem**, akutt-tralle, stansteam og MAT –team
- 12.30 ->: ESV, e-læringskurs, div.

Veiledning

- Etterutdanning i praksisveiledning ble prioritert
 - Ligger nå i overordnet kompetanseplaner for indremedisin Elverum
 - Hver avdeling skal minimum ha to med denne kompetanse
 - Sender to til denne etterutdanningen årlig
 - Holdning til studenter er endret til at dette er «alle» med på
- Daglig veileder
 - Alle studenter for en daglig veileder (kontakt sykepleier)
 - Studenten følger veileders turnus
 - Daglig veileder markeres i arbeidsplan og/eller på tavle

Primærsykepleie

- Primærsykepleie innføres på medisin 1. Det var allerede innført på medisin 2.
- Det innebar at sykepleierne fikk ansvar for færre pasienter, med større grad av helhet.
- Endring ble gjort uten tilføring av nye stillinger.

Risikovurdering

- Første risikovurdering ble gjort som et ledd i hendelsesanalysen i 2019
- Ny risikovurdering ble gjennomført og avsluttet november 2020
- Metavision startet opp på indremedisin Elverum 01.06.2021

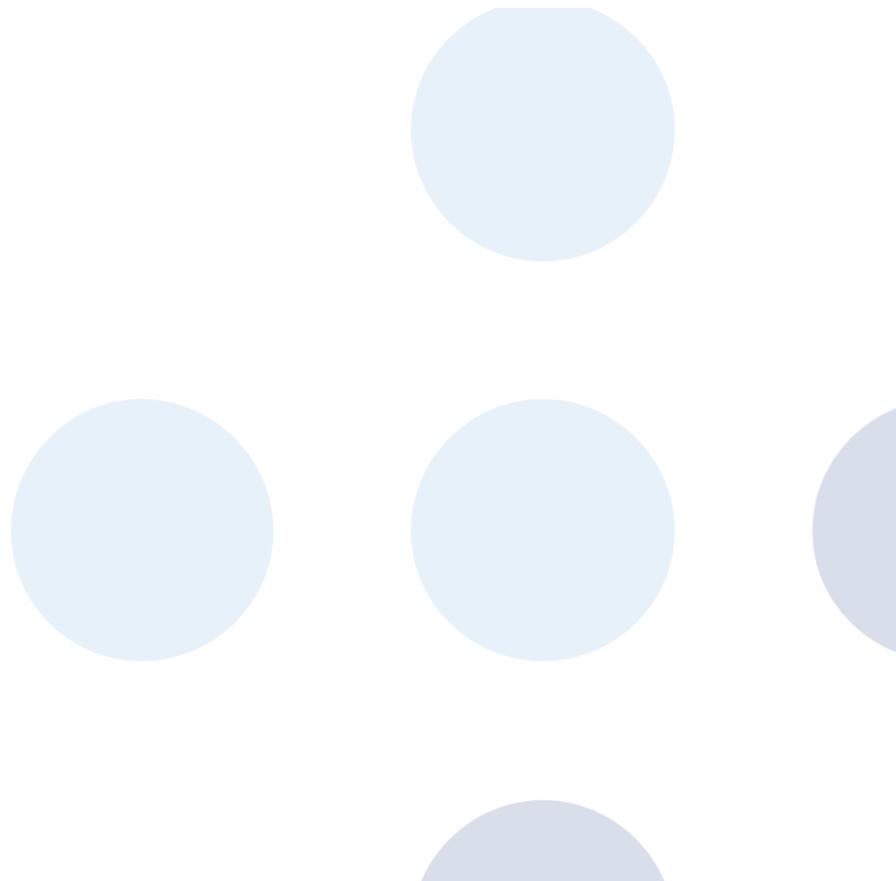
Dobbeltkontroll og merking

Før innføring av Metavision er det gjort uttrekke av kurver for å se hvordan man lykkes med dobbeltkontroll, samt målinger av merking antibiotika for se på hvordan man lykkes med merking.

Før innføring av Metavision var andel av dobbeltkontroll 70 %.
Merking av antibiotika varierte noe ved målinger, fra 80 til 100 %.

Det er fortsatt fokus på disse områdene og Metavision har bidratt til at fokus har hold seg oppe. Det er ikke gjort nye målinger på dobbeltkontroll da det ikke er så lett å ta uttrekk fra Metavision. Merking er fulgt opp og her opprettholdes god score opp mot 100 %.

Overordnede tiltak

Overordnede

- I mai 2019 startet hendelsesanalysen på oppdrag fra administrerende direktør.
- Det ble innført ny avtale mellom Sykehuset Innlandet og utdanningsinstitusjonene som klargjorde ansvarsforhold.
- Innføring av perorale sprøyter i hele SI
- Nye prosedyrer
 - **Funksjonsbeskrivelse Hovedveileder**
 - **Legemidler - Legemiddelhåndtering, fullmakt, sykepleier, vernepleier**
 - **Legemidler - Merking og bruk av etiketter**

Funksjonsbeskrivelse for hovedveileder

Ansvars- og arbeidsoppgaver

- Hovedveileder deltar på jevnliges samarbeidsmøter internt i sykehuset med egen leder, med skolens kontaktlærer, i samarbeidsmøter mellom høgskolen og praksissted
- På vegne av avdelingssykepleier:
 - ha hovedansvar for at enheten oppfyller kravet til å være praksisplass for studenter
 - sørge for veiledning og følge opp studenten i henhold til planer og avtaler
- Å være en god rollemodell faglig og personlig for daglig veiledere og studenter
- Samarbeide med høgskolens kontaktlærer
- Mottak av nye studenter i enheten
- Tilrettelegge for et godt læringsmiljø
- Veilede enhetens daglige veiledere
- Veilede studenten i å integrere teori og praksis
- Gi studenten rom for refleksjon
- Kjenne læringsmål, gjeldende vurderingskriterier og forskrift om vurdering av praksisstudier
- Sørge for at forskriftene følges dersom det er tvil om studenten fyller kravene
- Delta i slutt- og midtevaluering av studenten etter nært samarbeid med daglige veiledere
- Dokumentere fravær og oversende sluttdokumentasjon til høgskolen
- Hovedveileder eller studentansvarlig sykepleier har et medansvar sammen med avdelingssykepleier om å sette studenter og veiledning minst en gang årlig som tema på internundervisning eller fagdag

Administrative rutiner	
 Sykehuset Innlandet HF	Funksjonsbeskrivelse - Hovedveileder for studenter i klinisk praksis, bachelor sykepleie Refnr. SI/06.09-15 Utgave: 1.01
Formelle krav til funksjonsinnehaver/autorisasjon: Kvalifikasjonskrav for hovedveileder: Autorisert sykepleier som bør ha minimum 2 års erfaring fra sin profesjon. Hovedveileder bør ha formell veilederkompetanse med minimum 10 studiepoeng. Funksjonen skal bidra til å oppfylle de avtaler Sykehuset Innlandet har med høgskolene vedrørende praksisstudier for sykepleiestudenter i klinisk praksis.	
Organisatorisk plassering/nivå: Det er avdelingssykepleier som oppnevner enhetens hovedveileder. Hovedveilederen er administrativt og faglig underlagt avdelingssykepleier evt avdelingssjef og kan disponeres til andre oppgaver i enheten ved behov. Enheter som ikke har hovedveileder har studieansvarlig sykepleier. Denne har samme oppgaver som hovedveileder, men i langt mindre omfang da enheten som regel har langt færre studenter.	
Ansvars- og arbeidsoppgaver: <ul style="list-style-type: none">• Hovedveileder deltar på jevnliges samarbeidsmøter internt i sykehuset med egen leder, med skolens kontaktlærer, i samarbeidsmøter mellom høgskolen og praksissted• På vegne av avdelingssykepleier ha hovedansvar for at enheten oppfyller kravet til å være praksisplass for studenter• På vegne av avdelingssykepleier sørge for veiledning og følge opp studenten i	

Fullmakt i praksis

- Alle sykepleiere, faste og vikarer, skal ha fullmakt for å dele ut legemidler.
 - §4 Virksomhetsleder skal sørge for at helsepersonell som håndterer legemidler, har tilstrekkelig kompetanse.
 - Helsepersonellets kompetanse må **vurderes individuelt** ut fra vedkommendes formelle og reelle kvalifikasjoner og oppgavens art, før legemiddelhåndtering kan utføres.
- Registreres i Public, personal mappe

 Sykehuset Innlandet HF			Legemidler	
Legemidler - Legemiddelhåndtering, fullmakt, sykepleier, vernepleier				
SI/21.01-18				
Utgave: 2.00	Utarbeidet av: Foretaksfarmasøyt Kristin Haugeng Jørgensborg	Godkjent av: Direktør medisin og helsefag Ellen H. Pettersen	Gjelder fra: 16.03.2020	Side 1 av 2

Hensikt og omfang

Å sikre at legemiddelhåndtering utføres forsvarlig og i henhold til Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp ([Legemiddelhåndteringsforskriften](#)). Denne prosedyren bygger på SIHF's overordnede prosedyrer for legemiddelhåndtering, [Legemidler - Legemiddelhåndtering, ansvar](#), samt [Veileder for legemiddelhåndtering fra Helse Sør-Øst](#).

Ansvar/målgruppe

Avdelingsjef/enhetsleder med personalansvar for sykepleiere og vernepleiere som administrerer legemidler.

- Ansvar et gjelder også ved bruk av vikarbyråer, dette ligger på avdelingsleder som leier inn personell.
- Ansvar ved utlån av personell mellom avdelinger ligger på avdelingsleder som leier ut personell (der den ansatte har sitt arbeidsforhold).
- Ansvar der personell er ansatt ved flere avdelinger, ligger på alle avdelingsledere som har personalansvar, med vurderinger per avdeling.

Handling

Enhetens leder skal ved den enkelte enhet dokumentere at ansatte har fullmakt til å administrere legemidler. Dette gjelder også sykepleiere og vernepleiere. Det er leders ansvar å oppbevare fullmaktene.

Det finnes egen [prosedyre](#) og [skjema](#) for midlertidig fullmakt til nyutdannede sykepleiere/vernepleiere som venter på sin autorisasjon.

Fullmakten gis etter individuell vurdering ut fra at formell og reell kvalifikasjon innen følgende områder:

- Legemidlenes virkning og virkemåte
- Holdbarhet og oppbevaring
- Ulike legemiddelformer
- Byttbare legemidler

Fullmakter forts.

- Studenter i praksis
 - Ikke selvstendig legemiddelhåndtering
 - Veileder har ansvaret
- Nyutdannede sykepleiere og vernepleiere
 - Midlertidig fullmakt

 Sykehuset Innlandet HF			Legemidler	
Legemidler - Legemiddelhåndtering utført av studenter (sykepleie- radiograf- vernepleier -), ansvar			SI/21.01-19	
Utgave: 3.00	Utarbeidet av: Helsefaglig rådgiver Elisabeth Johnsgaard	Godkjent av Direktør medisin og helsefag Ellen H. Pettersen	Gjelder fra: 14.06.2019	Side 1 av 1

Hensikt og omfang

Sikre og avklare studenters og veileders ansvar i forbindelse med legemiddelhåndtering

Helsepersonelloven:

Helsepersonell loven § 5; Bruk av medhjelper

Helsepersonell kan i sin virksomhet overlate bestemte oppgaver til annet personell hvis det er forsvarlig ut fra oppgavens art, personellets kvalifikasjoner og den oppfølging som gis.

Medhjelper er underlagt helsepersonellest kontroll og tilsyn.

Elever og studenter skal som regel bare gis oppgaver ut fra hensynet til opplæring.

Helsepersonelllovens § 3 definerer studenter som helsepersonell i forbindelse med helsefaglig opplæring der de utfører handlinger som nevnt i tredje ledd.

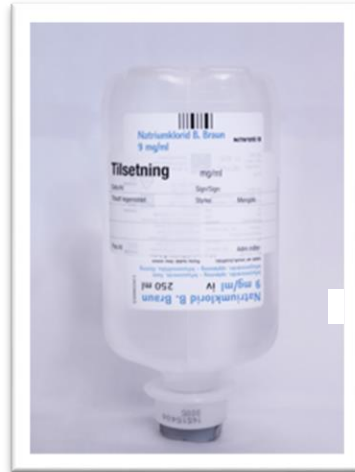
I Rundskriv IS 9/2008 gis det rom for en progresjon innen legemiddelhåndteringen som følger studentens kvalifikasjoner.

Ansvar/målgruppe

Ledere, veiledere og studenter

Merking og bruk av etiketter

- Merking av legemidler og hvordan etiketter bestilles
 - Utgangspunkt OUS sin prosedyre
 - Forankret i SILU
 - Bildeeksempler

Sykehuset Innlandet HF

Legemidler

Legemidler - Merking og bruk av etiketter

SI/21.01-44

Utgave: 1.00	Utarbeidet av: Kristin Larsen Haugeng Jørgensborg	Godkjent av Direktør medisin og helsefag Ellen H. Pettersen	Gjelder fra: 08.10.2019	Side 1 av 7
-----------------	---	---	----------------------------	-------------

Hensikt og omfang

- Sikre at istandgjorte legemidler merkes på beholderen med opplysninger som er nødvendig for en sikker håndtering: riktig legemiddel gis til riktig pasient, i riktig dose, til riktig tid og på riktig måte.
- Gjelder i utgangspunktet alle istandgjorte legemidler. Noen unntak er beskrevet under Handling.
- Standardiserte fargede etiketter skal benyttes alle steder der disse aktuelle legemidlene håndteres.
- Beskrive rutiner for bestilling av etiketter.

Merking av legemidler

- Legemidler skal merkes slik at man skal være sikret at det er riktig person som får legemidlet, og at man vet styrke, mengde, legemiddelform, administrasjonsvei og holdbarhet
- Dette skal kunne spores helt til pasienten har fått legemidlet
- Sårbar del av legemiddelhåndteringen
 - Høy risiko og potensielt store konsekvenser

Nasjonal- regional standard

- Standardiserte fargekoder – andre farger skal ikke brukes

	Innledningsmiddel
	Benzodiazepiner
	Benzodiazepiner - antagonist
	Muskelrelaksantia
	Muskelrelaksantia - reverserende middel
	Opioder
	Opioder - antagonist
	Vasopressorer
	Vasodilaterende midler
	Lokalanestetika
	Antikolinerge middel
	Andre legemidler
	Botox, Xeomin

Bestilling

- SILU (Legemiddelutvalget i SI) har vedtatt
 - Det skal ikke brukes etiketter med ferdig påtrykket styrke.
 - Dette for å unngå forvekslinger
 - Det skal kun bestilles etiketter fra avtaleleverandør
 - Det skal kun brukes fargekoder som er i standarden
 - Ønsker om andre etiketter enn det som er i sortimentet skal gå gjennom SILU som formidler til etikettgruppa
- Hoved katalog HSØ
 - SI versjon – sperret for etiketter med ferdig påtrykket styrke
 - Bestilles via iProurement

Til slutt

- DYREKJØPT LÆRDOM:
 - Vi skulle alle selvsagt vært hendelsen foruten, men vi har lært så mye
- MELDEKULTUR:
 - Hendelsen har også bidratt til endring i melde kultur.
 - Selv om vi har hatt mye forbedring er det uønskede hendelser på dobbelt kontroll og mange legger inn meldinger på seg selv.
- EIERSKAP OG ÅPENHET:
 - Vi eier hendelsen, tar ansvar for det som skjedde og er åpne om det som hendte.

Takk for oppmerksomheten